

JUNIOR KUTATÓK

Szerző:

Kiss Tibor
Pécsi Tudományegyetem
Bölcsészet- és Társadalom-
tudományi Kar – Oktatás és
Társadalom Neveléstudományi
Doktori Iskola, Pécs

Cikkadatok:

DOI: [10.58701/mej.22415](https://doi.org/10.58701/mej.22415)

Beküldve: 2026. 03. 31.
Elfogadva: 2026. 04. 27.
Megjelentetve: 2026. 06. 08.

2026. 4. évfolyam 2. szám

Copyright © 2026 Kiss Tibor.
Kiadó: Magyar
Népegészségügy Megújításáért
Egyesület. Ez egy nyílt
hozzáférésű cikk a CC-BY-SA-
4.0 licenstszerződés alapján.

A WHO globális orális egészségjelentésének üzenetei az egészségfejlesztés számára

*Reflections on the WHO Global Oral Health Status Report
and its implications for health promotion*

Kulcsszavak: orális egészség; WHO; népegészségügy;
egészségfejlesztés; prevenció

Keywords: oral health; World Health Organization; public health;
health promotion; prevention

Kulcsüzenetek

Miért fontos a közleményben tárgyalt téma?

Az orális betegségek a leggyakoribb nem fertőző betegségek közé tartoznak, mégis alulreprezentáltak az egészségfejlesztési stratégiákban.

Mit lehetett eddig tudni erről a témáról?

A szájüregi betegségek és más krónikus kórképek közös kockázati tényezőkkel rendelkeznek, ezért prevenciójuk integrált megközelítést igényel.

Ez az írás mivel járul hozzá a téma jobb megértéséhez?

Rámutat arra, hogy az orális egészségfejlesztés legnagyobb hiányossága nem az evidenciák, hanem azok oktatási és gyakorlati implementációjának elégtelensége.

ABSZTRAKT

Bevezetés: Az orális betegségek világszerte a leggyakoribb nem fertőző betegségek közé tartoznak, és jelentős népegészségügyi terhet jelentenek. A World Health Organization (WHO) 2022-ben megjelent Global Oral Health Status Report című jelentése átfogó képet ad az orális betegségek globális előfordulásáról, valamint azok társadalmi és gazdasági következményeiről.

Vélemény: Jelen írás a WHO jelentésének főbb megállapításait értelmezi népegészségügyi és egészségnevelési szempontból. A tanulmány mellett érvel, hogy az orális egészség továbbra sem integrálódott kellő mértékben az általános egészségfejlesztési gyakorlatba, annak ellenére, hogy a közös kockázati tényezők szerepe jól ismert. Kiemeli, hogy az orális egészségfejlesztés legnagyobb kihívása nem az evidenciák hiánya, hanem azok gyakorlati és oktatási implementációjának korlátozottsága.

Következtetések: A WHO jelentése erős szakmai alapot biztosít, azonban hatása nagymértékben függ attól, hogy az ajánlások milyen mértékben épülnek be a gyakorlatba. Az egészségnevelés, az egészségműveltség fejlesztése és az interdiszciplináris megközelítések kulcsszerepet játszanak az orális betegségek megelőzésében.

ABSTRACT

Background: Oral diseases are among the most common non-communicable diseases worldwide and represent a significant public health burden. The World Health Organization's Global Oral Health Status Report (2022) provides a comprehensive overview of the global prevalence and impact of oral diseases.

Opinion: This paper interprets the key messages of the WHO report from a public health and health education perspective. It argues that oral health remains insufficiently integrated into general health promotion strategies, despite the well-established role of shared risk factors. The study highlights that the main challenge of oral health promotion is not the lack of evidence, but the limited implementation of existing knowledge in practice and education.

Conclusions: The WHO report provides a strong professional foundation; however, its impact largely depends on the extent to which its recommendations are translated into practice. Health education, health literacy, and interdisciplinary approaches play a crucial role in the prevention of oral diseases.

BEVEZETÉS

Az orális egészség az általános egészségi állapot és életminőség fontos meghatározó tényezője. A fogszuvasodás, a parodontális betegségek és más szájüregi problémák világszerte rendkívül gyakoriak, és jelentős társadalmi és gazdasági következményekkel járnak. A WHO 2022-ben publikált *Global Oral Health Status Report* című jelentése szerint a világ népességének jelentős része érintett valamilyen orális betegségben (*World Health Organization, 2022*). A globális epidemiológiai adatok azt mutatják, hogy a kezeletlen fogszuvasodás a leggyakoribb egészségügyi problémák közé tartozik (Kassebaum et al., 2017). A szájüregi betegségek globális terhe az elmúlt évtizedekben is jelentős maradt, ami arra utal, hogy a prevenció intézkedések erősítésére továbbra is szükség van (Marcenes et al., 2013).

VÉLEMÉNY

A WHO *Global Oral Health Status Report* (2022) jelentése kétségtelenül mérföldkőnek tekinthető az orális egészség globális helyzetének feltárásában, ugyanakkor értelmezésekor fontos hangsúlyozni, hogy a dokumentum nem csupán leíró jellegű, hanem egyértelmű egészségpolitikai és egészségfejlesztési irányokat is kijelöl. Véleményem szerint a jelentés egyik legfontosabb üzenete az, hogy az orális egészség kérdése továbbra sem integrálódott kellő mértékben az általános egészségfejlesztési gyakorlatba, annak ellenére, hogy a közös

kockázati tényezők szerepe régóta ismert. A „*common risk factor approach*” koncepciója tudományos szempontból jól megalapozott, azonban gyakorlati implementációja számos országban – különösen az oktatási rendszerekben – még mindig fragmentált és esetleges. Álláspontom szerint az egyik legnagyobb hiányosság nem a tudományos evidenciák hiányában, hanem azok alkalmazásának korlátozottságában rejlik. Az orális egészségfejlesztés gyakran elszigetelt programok formájában jelenik meg, és nem épül be szervesen a komplex egészségnevelési stratégiákba. Különösen problematikus, hogy az egészségműveltség szintje – amely a jelentés szerint is kulcsfontosságú tényező – sok esetben nem teszi lehetővé a preventív ajánlások hatékony érvényesülését. Az alacsony egészségműveltség nemcsak az egyéni viselkedést befolyásolja, hanem korlátozza az egészségügyi beavatkozások hatékonyságát is. Ebből következően az orális egészségfejlesztés nem értelmezhető kizárólag klinikai vagy fogászati kérdésként, hanem alapvetően oktatási és társadalmi kihívásként jelenik meg. A WHO jelentése ugyan hangsúlyozza az interdiszciplináris együttműködés szükségességét, azonban véleményem szerint kevésbé konkretizálja annak gyakorlati megvalósítási lehetőségeit, különösen az oktatás szintjén. Az iskolai egészségnevelés kulcsszerepet játszhatna az orális egészséggel kapcsolatos attitűdök és viselkedések formálásában, ugyanakkor ez a potenciál jelenleg alulhasznosított. Az orális egészség integrációja a tantervekbe, a pedagógusképzésbe, valamint a mindennapi iskolai gyakorlatba még nem valósult

meg kellő mértékben. Álláspontom szerint a jövőbeni egészségfejlesztési stratégiák egyik kulcseleme az lehet, hogy az orális egészséget ne különálló területként, hanem a teljes életmód részét képező komponensként kezeljük. Ennek érdekében szükséges az egészségnevelési programok újragondolása, amelyek nemcsak ismeretátadásra, hanem viselkedésformálásra és készségfejlesztésre is fókuszálnak. Különösen fontos lenne olyan komplex programok kialakítása, amelyek a táplálkozás, a higiénia, a szociális tényezők és az egészségműveltség fejlesztését együttesen célozzák. Összességében a WHO jelentése erős tudományos és szakpolitikai alapot biztosít, azonban annak valódi hatása nagymértékben függ attól, hogy az ajánlások milyen mértékben kerülnek be a gyakorlati megvalósítás szintjére. Véleményem szerint az orális egészségfejlesztés jövője elsősorban az oktatásban és az interdiszciplináris megközelítések megerősítésében rejlik.

KÖVETKEZTETÉSEK

A WHO globális orális egészségjelentése világosan rámutat arra, hogy az orális betegségek kezelése nem csupán fogászati szakmai kérdés, hanem komplex népegészségügyi kihívás. A prevenció, az egészségfejlesztés és az egészségműveltség fejlesztése kulcsfontosságú szerepet játszik a megelőzhető betegségek visszaszorításában. Az egészségnevelés és az oktatás területén dolgozó szakemberek számára a jelentés fontos iránymutatást ad arra vonatkozóan, hogyan lehet az orális egészség

kérdését integrálni az általános egészségfejlesztési programokba. A jövőben különösen fontos lesz az interdiszciplináris együttműködés erősítése az egészségügy, a népegészségügy és az oktatás szereplői között.

HIVATKOZÁSOK

Kassebaum, N. J., Smith, A. G. C., Bernabé, E., et al. (2017). Global, regional, and national prevalence of untreated dental caries. *Journal of Dental Research*, 96(4), 380–387. <https://pmc.ncbi.nlm.nih.gov/articles/PMC5912207/>

Marcenes, W., Kassebaum, N. J., Bernabé, E., et al. (2013). Global burden of oral conditions. *Journal of Dental Research*, 92(7), 592–597. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/23720570/>

Marinho, V. C. C., Higgins, J. P. T., Logan, S., & Sheiham, A. (2003). Fluoride toothpastes for preventing dental caries. *Cochrane Database of Systematic Reviews*. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12535435/>

Peres, M. A., Macpherson, L. M. D., Weyant, R. J., et al. (2019). Oral diseases: A global public health challenge. *The Lancet*, 394, 249–260. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/31327369/>

Sheiham, A., & Watt, R. G. (2000). The common risk factor approach. *Community Dentistry and Oral Epidemiology*. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/11106011/>

Walsh, T., Worthington, H. V., Glenny, A. M., et al. (2019). Fluoride toothpastes of

different concentrations for preventing dental caries. Cochrane Database of Systematic Reviews. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/30829399/>

World Health Organization. (2022). Global oral health status report. <https://www.who.int/publications/i/item/9789240061484>

INFORMÁCIÓK A SZERZŐRŐL

Kiss Tibor

Pécsi Tudományegyetem Bölcsész- és Társadalom-tudományi Kar - Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola, Pécs

University of Pecs, Faculty of Humanities and Social Sciences, Education and Society Doctoral School of Education, Pécs

<https://orcid.org/0009-0002-3466-8618>

kisstibor444@gmail.com
